

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ Y TẾ

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN

TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y DƯỢC

LÊ QUỐC THUẬN

**ĐẶC ĐIỂM LÂM SÀNG VÀ MỘT SỐ YẾU TỐ
LIÊN QUAN ĐẾN KẾT QUẢ ĐIỀU TRỊ PHẢN VỆ
TẠI BỆNH VIỆN TRUNG ƯƠNG THÁI NGUYÊN**

LUẬN VĂN TỐT NGHIỆP BÁC SĨ NỘI TRÚ

THÁI NGUYÊN – NĂM 2018

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN**

BỘ Y TẾ

TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y DƯỢC

LÊ QUỐC THUẬN

**ĐẶC ĐIỂM LÂM SÀNG VÀ MỘT SỐ YẾU TỐ
LIÊN QUAN ĐẾN KẾT QUẢ ĐIỀU TRỊ PHẢN VỆ
TẠI BỆNH VIỆN TRUNG ƯƠNG THÁI NGUYÊN**

Chuyên ngành: Nội khoa

Mã số: NT 62.72.20.50

LUẬN VĂN TỐ NGHIỆP BÁC SĨ NỘI TRÚ BỆNH VIỆN

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC: PGS.TS. TRỊNH XUÂN TRÁNG

THÁI NGUYỄN, NĂM 2018

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của tôi và thầy hướng dẫn. Các số liệu, kết quả nêu trong luận văn là hoàn toàn trung thực và chưa từng được ai công bố trong bất kì công trình nào.

Tác giả

Lê Quốc Thuận

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình học tập và hoàn thành luận văn, tôi đã nhận được sự quan tâm, giúp đỡ rất nhiều từ các thầy cô, đồng nghiệp, gia đình và bạn bè.

Tôi xin chân thành cảm ơn Ban giám hiệu, Phòng Đào tạo sau đại học, Bộ môn Nội Trường Đại học Y Dược Thái Nguyên; Ban giám đốc, khoa Cấp cứu Bệnh viện Trung ương Thái Nguyên đã tạo mọi điều kiện thuận lợi cho tôi học tập, nghiên cứu và thực hiện luận văn.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc của mình đến PGS.TS.Trịnh Xuân Tráng – Người đã dành thời gian quý báu của mình để trực tiếp hướng dẫn, truyền đạt cho tôi kiến thức, phương pháp nghiên cứu, luôn động viên và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập và hoàn chỉnh luận văn.

Tôi xin gửi lời cảm ơn sâu sắc tới các bác sĩ và điều dưỡng khoa Cấp cứu Bệnh viện Trung ương Thái Nguyên đã truyền đạt kiến thức, kinh nghiệm nghề nghiệp, chia sẻ và giúp đỡ tôi những lúc khó khăn, giúp đỡ động viên tôi trong quá trình học tập, nghiên cứu. Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn tới các thầy, cô giáo bộ môn Nội và các bộ môn liên quan đã tận tình giảng dạy, giúp đỡ tôi trong quá trình học tập.

Cuối cùng tôi xin dành lời cảm ơn sâu sắc tới gia đình và bạn bè đã ủng hộ, động viên và tạo mọi điều kiện tốt nhất cho tôi được học tập và nghiên cứu để hoàn thành luận văn này.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 11 năm 2018

Tác giả

Lê Quốc Thuận

MỤC LỤC

ĐẶT VẤN ĐỀ	1
Chương 1: TỔNG QUAN.....	3
1.1. Đại cương về phản vệ.....	3
1.2. Đặc điểm lâm sàng và cận lâm sàng của phản vệ	12
1.3. Chẩn đoán phản vệ	15
1.4. Điều trị phản vệ	20
Chương 2: ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	26
2.1. Đối tượng nghiên cứu.....	26
2.2. Địa điểm và thời gian nghiên cứu	27
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	27
2.4. Các chỉ tiêu nghiên cứu	27
2.5. Một số tiêu chuẩn sử dụng trong nghiên cứu.....	29
2.6. Phương pháp thu thập và xử lý số liệu.....	33
2.7. Vật liệu nghiên cứu	35
2.8. Sơ đồ nghiên cứu.....	36
2.9. Đạo đức trong nghiên cứu	37
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU.....	38
3.1. Đặc điểm lâm sàng của bệnh nhân phản vệ	38
3.2. Một số yếu tố liên quan đến kết quả điều trị phản vệ	45
Chương 4: BÀN LUẬN.....	58
4.1. Đặc điểm lâm sàng của bệnh nhân phản vệ	58
4.2. Một số yếu tố liên quan đến kết quả điều trị phản vệ	62
4.3. Hạn chế của nghiên cứu	68
KẾT LUẬN	69
5.1. Đặc điểm lâm sàng của bệnh nhân phản vệ	69
5.2. Một số yếu tố liên quan đến kết quả điều trị phản vệ	69
KIẾN NGHỊ.....	71
TÀI LIỆU THAM KHẢO	
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

AC	Anaphylaxis Campaign (Tổ chức chiến lược về phản vệ)
APCs	Antigen presenting cells (Tế bào trình diện kháng nguyên)
BN	Bệnh nhân
DCs	Dendritic cells (Tế bào tua)
DN	Dị nguyên
ĐTNC	Đối tượng nghiên cứu
EAACI	European Academy of Allergology and Clinical Immunology (Viện dị ứng và miễn dịch lâm sàng châu Âu)
FcsRI	Thụ thể ái lực cao của IgE
HA	Huyết áp
HSTC	Hội sức tích cực
Ig	Immunoglobulin (Globulin miễn dịch)
IL	Interleukin
KN	Kháng nguyên
KT	Kháng thể
LT	Leucotriene
MHC	Major histocompatibility complex (Phức hợp hòa hợp mô chủ yếu)
NSAIDs	Nonsteroid anti-inflammatory drugs (Thuốc chống viêm phi steroid)
PAF	Platelet activating factor (Yếu tố hoạt hóa tiểu cầu)
SFAR	Société Française d'Anesthésie et de Réanimation (Hiệp hội gây mê và hồi sức Pháp)
SRSA	Slow Reating substance of Anaphylaxis (Chất phản ứng chậm với phản vệ)
Th	T - helper (Tế bào T giúp đỡ)
TM	Tĩnh mạch
WAO	World Allergy Organization (Tổ chức Dị ứng thế giới)

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1. Đặc điểm về nhóm tuổi.....	39
Bảng 3.2. Đặc điểm về chỉ số mạch của BN phản vệ.....	40
Bảng 3.3. Đặc điểm về chỉ số huyết áp tâm thu của BN phản vệ.....	41
Bảng 3.4. Đặc điểm về chỉ số huyết áp tâm trương của BN phản vệ.....	41
Bảng 3.5. Đặc điểm chỉ số nhịp thở của BN phản vệ.....	42
Bảng 3.6. Đặc điểm đường vào dị nguyên của BN phản vệ.....	43
Bảng 3.7. Đặc điểm thời gian xuất hiện triệu chứng sau khi tiếp xúc với DN... 43	
Bảng 3.8. Đặc điểm thời gian chờ điều trị.....	45
Bảng 3.9. Đặc điểm các phương pháp điều trị khác.....	46
Bảng 3.10. Mối liên quan giữa mức độ phản vệ với DN thức ăn.....	49
Bảng 3.11. Mối liên quan giữa mức độ phản vệ với DN kháng sinh.....	50
Bảng 3.12. Mối liên quan giữa mức độ phản vệ với đường vào ăn uống.....	50
Bảng 3.13. Mối liên quan giữa mức độ phản vệ với nhóm tuổi.....	51
Bảng 3.14. Mối liên quan giữa mức độ phản vệ với triệu chứng tuần hoàn... 51	
Bảng 3.15. Mối liên quan giữa mức độ phản vệ với rối loạn nhịp thở.....	52
Bảng 3.16. Mối liên quan giữa mức độ phản vệ với triệu chứng tiêu hóa.....	52
Bảng 3.17. Mối liên quan giữa mức độ phản vệ với tiền sử dị ứng.....	53
Bảng 3.18. Mối liên quan giữa mức độ phản vệ với giới tính.....	53
Bảng 3.19. Mối liên quan giữa khởi bệnh ở phút 120 với DN thức ăn.....	54
Bảng 3.20. Mối liên quan giữa khởi bệnh ở phút 120 với DN côn trùng đốt.....	54
Bảng 3.21. Mối liên quan giữa khởi bệnh ở phút 120 với giới tính.....	55
Bảng 3.22. Mối liên quan giữa khởi bệnh ở phút 120 với mức độ phản vệ ...	55
Bảng 3.23. Mối liên quan giữa khởi bệnh ở phút 120 với dùng Adrenalin....	56
Bảng 3.24. Mối liên quan giữa khởi bệnh ở phút 120 với thời gian xuất hiện triệu chứng.....	56
Bảng 3.25. Mối liên quan giữa khởi bệnh ở phút 120 với tuổi già.....	57
Bảng 3.26. Mối liên quan giữa khởi bệnh ở phút 120 với triệu chứng tuần hoàn..	57

DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ

Biểu đồ 3.1. Đặc điểm về giới tính	38
Biểu đồ 3.2. Đặc điểm tiền sử dị ứng.....	40
Biểu đồ 3.3. Đặc điểm về dị nguyên	42
Biểu đồ 3.4. Đặc điểm cơ quan xuất hiện triệu chứng.....	44
Biểu đồ 3.5. Đặc điểm mức độ phản vệ	44
Biểu đồ 3.6. Diễn biến dùng Adrenalin trong điều trị	45
Biểu đồ 3.7. Diễn biến triệu chứng da	46
Biểu đồ 3.8. Diễn biến triệu chứng khó thở	47
Biểu đồ 3.9. Diễn biến triệu chứng tiêu hóa	47
Biểu đồ 3.10. Diễn biến triệu chứng nhịp mạch	48
Biểu đồ 3.11. Diễn biến triệu chứng huyết áp	48
Biểu đồ 3.12. Diễn biến khỏi bệnh.....	49

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 1.1: Cơ chế loại hình dị ứng I	5
Hình 1.2. Cơ chế loại hình dị ứng II	5
Hình 1.3. Cơ chế loại hình dị ứng III	6
Hình 1.4. Cơ chế loại hình dị ứng IV	6
Hình 1.5. Cơ chế phản vệ miễn dịch qua IgE	8
Hình 1.6. Sự hoạt động và tiết chất trung gian của dưỡng bào.....	9

DANH MỤC CÁC SƠ ĐỒ

Sơ đồ 1.1. Sinh lý bệnh phản vệ.....	10
Sơ đồ 1.2. Phác đồ xử trí tại Bệnh viện Bạch Mai.....	24
Sơ đồ 2.1. Sơ đồ nghiên cứu	36